

ВІДЗИВ

офіційного опонента на дисертацію **Букреєвої Дар'ї Сергіївни**
на тему **«Організаційно-економічний механізм ефективного управління
промисловим підприємством на засадах контролінгу»**, подану на здобуття
наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю
08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

Актуальність теми дисертації

Сучасне промислове підприємство – це складна динамічна система, орієнтована на досягнення конкретних цілей, насамперед, у довгостроковій перспективі, а ступінь отриманих результатів характеризує ефективність функціонування механізму його управління. Мінливість зовнішнього середовища, його висока динамічність, невизначеність та ризикованість призводять до того, що оптимальне планування параметрів функціонування промислового підприємства у довгостроковому періоді стає істотною проблемою. При цьому використання раніше існуючих методів управління, які засновані на традиційних підходах до планування, знижують ефективність функціонування сучасного підприємства.

Використання контролінгу як сучасного механізму управління промисловим підприємством обумовлює істотне поліпшення кінцевих результатів як у оперативній та поточній, так і у стратегічній діяльності. З огляду на те, що зростає потреба у науковому обґрунтуванні формування ефективного контролінгу, як механізму управління промисловим підприємством, для забезпечення оптимального планування параметрів його функціонування, тему дисертації Букреєвої Д.С. слід вважати особливо актуальною.

Дисертацію виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт, які здійснювались у 2009-2013 рр. у Державному вищому навчальному закладі «Національний гірничий університет» Міністерства освіти і науки України на

кафедрі економічного аналізу і фінансів за держбюджетними темами: «Удосконалення фінансового механізму інтенсифікації розвитку гірничо-металургійного комплексу України» (номер державної реєстрації 0109U002820, 2009-2010 рр.), в якій автором дисертації обґрунтовано механізм управління інноваційними процесами на засадах контролінгу, «Фінансово-економічний механізм забезпечення підвищення реінвестування на підприємствах гірничо-металургійного комплексу України» (номер державної реєстрації 0111U002820, 2011-2013 рр.), де безпосередньо автором удосконалено організаційно-економічний механізм контролінгу як фактору підвищення ефективності функціонування підприємства та, на цій основі, підвищення рівня реінвестування.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна

Наукові положення, висновки і рекомендації, що містяться у дисертації і виносяться на захист, є обґрунтованими. Вони базуються на поглибленому вивченні та узагальненні значного обсягу наукових розробок вітчизняних та зарубіжних вчених з питань формування організаційно-економічного механізму ефективного управління промисловим підприємством, сучасних положень менеджменту та економічної теорії. В процесі проведення дослідження та обґрунтування висновків і рекомендацій використано інформаційну базу, яку становлять нормативно-правові акти України, офіційні статистичні та інформаційно-аналітичні матеріали Державної служби статистики України, дані фінансової та статистичної звітності, організаційно-управлінська документація українських промислових підприємств Придніпровського регіону, наукових та офіційних статистичних матеріалів мережі Internet, результати проведених автором наукових досліджень.

Для вирішення поставлених у дисертації завдань автором використано широке коло сучасних методів дослідження: логічного узагальнення, систематизації, економіко-статистичні методи, кореляційно-регресійний аналіз, економіко-математичне моделювання, експериментальний метод.

Аналіз змісту дисертації, опублікованих праць та автореферату підтверджує достатній ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, що містяться у дисертації і виносяться на захист.

За змістом дисертаційна робота відповідає паспорту спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Наукові положення, висновки і рекомендації обґрунтовано автором у логічній послідовності в процесі викладання змісту дослідження.

Наукова новизна результатів дослідження

Отримані результати дослідження характеризуються науковою новизною та практичною значимістю. Для удосконалення підходів до визначення ефективності контролінгу автором запропоновано використовувати «комплексну систему показників ефективності контролінгу» (КСПЕК), яка заснована на урахуванні його поточної та майбутньої ефективності, а також забезпечує оцінку ефективності контролінгу на всіх рівнях ієрархічної системи управління (с. 43-51).

На основі дослідження факторів зовнішнього та внутрішнього середовища у дисертаційній роботі визначено їх диференціацію за рівнем впливу на планові показники функціонування підприємства на всіх етапах реалізації контролінгу (с.68-92), що дає змогу вибору оптимізаційних заходів, на основі яких відбувається трансформація механізму контролінгу, що забезпечує ефективність планування варіанту функціонування та розвитку промислового підприємства.

Зважаючи на те, що в даній роботі контролінг розглядається як механізм ефективного управління підприємством, автором розроблено ієрархію лінійних та динамічних моделей, яка забезпечує підвищення ефективності та надійності функціонування підприємства за рахунок багатоваріантного підходу до прийняття управлінських рішень на всіх етапах реалізації контролінгу (с. 97-100).

Перевагою запропонованого автором теоретико-методичного підходу до планування варіанту функціонування та розвитку підприємства на основі використання оптимізаційних можливостей контролінгу є те, що одержані планові показники базуються на урахуванні мінливості зовнішнього середовища, що, в свою чергу, знижує необхідність їх актуалізації у стратегічному періоді.

Заслуговує на увагу те, що автором доведено необхідність проведення реорганізації організаційної структури підприємства, яка передбачає виділення контролерів з певних напрямів діяльності (контролер з продажів, контролер з виробництва, контролер з використання сировини та матеріалів, контролер з інвестиційного розвитку, контролер з витрат, що формують собівартість продукції), які приймають безпосередню участь в процесі формування собівартості продукції (с. 152-155). Така трансформація організаційної структури є невід'ємною складовою підвищення ефективності контролінгу.

Запропоновані заходи щодо оптимізації організаційної структури управління промисловим підприємством на засадах контролінгу забезпечують зміну характеру підпорядкованості структурних підрозділів; інформаційних потоків між ними за рахунок визначення чітких функціональних меж їх діяльності; сприяють ефективності функціонування підприємства в цілому.

У роботі визначено економічні наслідки впровадження контролінгу в систему управління підприємством, які засвідчують доцільність використання розроблених методичних підходів, висновків та рекомендацій у практичній діяльності промислових підприємств (с. 164-168).

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях

Результати дослідження знайшли відображення у 14 наукових працях загальним обсягом 6,15 друк.арк., в яких відображено загальний зміст дисертації, з яких автору належить 5,97 друк.арк., з них 1 підрозділ у колективній монографії, 7 статей у наукових фахових виданнях (з яких 2 у виданні, внесеному до міжнародної наукометричної бази *Index Copernicus*), 6

тез доповідей за матеріалами наукових конференцій. В списку публікацій, виконаних у співавторстві, і поданому в авторефераті, уточнено особистий внесок здобувача.

Зміст автореферату відповідає основним положенням дисертації.

Наукова та практична значущість результатів дослідження

Наукова цінність результатів дослідження полягає у розробці та вдосконаленні комплексу теоретичних та методичних положень щодо формування організаційно-економічного механізму ефективного управління промисловим підприємством на засадах контролінгу.

Сформульовані у дисертації наукові положення підтверджуються їх апробацією на 6 міжнародних науково-практичних конференціях. Результати дослідження мають суттєве практичне значення, що підтверджується їх використанням на промислових підприємствах Придніпровського регіону. Автором розроблена «Методика управління промисловим підприємством на засадах контролінгу», яка впроваджена на таких підприємствах: ДП «Виробниче об'єднання Південний машинобудівний завод ім. О.М. Макарова» ВК «Металургія»; ПАТ «Дніпропетровський завод прокатних валків»; ПрАТ «Нікопольський завод технологічного оснащення»; ПАТ «Дніпропетровський стрілочний завод» (акти впровадження додаються в дисертації).

Окремі теоретичні та методичні положення дисертації використовуються при проведенні лекційних та практичних занять з дисциплін «Бюджетування діяльності підприємства», «Фінансове планування підприємств», «Фінансовий контролінг», «Управління фінансовою санацією та банкрутством підприємств» кафедри економічного аналізу і фінансів Державного вищого навчального закладу «Національний гірничий університет» Міністерства освіти і науки України (довідка додається в дисертації).

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Відзначаючи загальний високий рівень обґрунтованості теоретичних та методичних положень дисертації, її цілісність та логіку викладення матеріалу,

разом з тим слід зробити декілька зауважень і звернути увагу на дискусійні положення дисертації Букреєвої Д.С.:

1. Підтверджуючи доцільність використання контролінгу (с.52-63), як ефективного механізму управління промисловим підприємством, вважаю, що автор недостатньо обґрунтував поняття «ефективного контролінгу», не вказав, які саме принципи та характеристики йому притаманні.

2. Вважаю, що автор недостатньо чітко сформулював відмінність використаних ним понять «параметр» та «показник» при описанні принципової моделі процесу планування параметрів функціонування промислового підприємства та їх актуалізації (рис. 1.5, стор. 33-36), що ускладнює розуміння цього процесу.

3. Вважаю, що розроблений поетапний процес формування контролінгу на промисловому підприємстві (рис. 1.11 стор. 60) є дискусійним і автор недостатньо обґрунтував послідовність запропонованих етапів.

4. На думку опонента, автору слід було б приділити більше уваги у першому розділі розкриттю сутності категорії «організаційно-економічний механізм ефективного управління підприємством», що має певні особливості у конкретних умовах використання. З огляду на це, потребує додаткового пояснення відображення у третьому розділі роботи тільки організаційного механізму управління промисловим підприємством на засадах контролінгу (с.142).

5. У розділі 3 автор використовує поняття «стадія реалізації контролінгу», проте не розкриває його сутності (с. 148).

6. Заслуговує на увагу розроблена автором класифікація факторів прямого впливу на основі декомпозиції планових показників (с. 91-93), проте на думку опонента, у роботі не зовсім коректно надано назву зазначеній класифікації.

7. На думку опонента, рис. 2.5-2.7 (с.91-93) було б логічніше розташувати в іншій послідовності, а саме: рис. 2.7 – рис. 2.5 – рис. 2.6, що забезпечило б

розкриття сутності розробленої класифікації факторів прямого впливу, яка виконана на основі декомпозиції показників.

Вищезазначені зауваження та недоліки не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації Букреєвої Д.С. та не знижують її наукову і практичну цінність.

ВИСНОВОК

Дисертація Букреєвої Д.С. «Організаційно-економічний механізм ефективного управління промисловим підприємством на засадах контролінгу» є завершеною науковою роботою, в якій, на базі проведеного дослідження, розкрито актуальне наукове завдання обґрунтування методичних підходів до формування організаційно-економічного механізму ефективного управління промисловим підприємством на засадах контролінгу, що має суттєве значення для розвитку економічної науки та практики підвищення ефективності функціонування промислових підприємств у довгостроковому періоді.

Викладене дозволяє зробити висновок про те, що дисертаційна робота Букреєвої Дар'ї Сергіївни на тему «Організаційно-економічний механізм ефективного управління промисловим підприємством на засадах контролінгу» відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України, які пред'являються до кандидатських дисертацій, та п. 11 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент-

доктор економічних наук, професор,

завідувач кафедри менеджменту і адміністрування

Державного ВНЗ «Криворізький національний

університет» Міністерства освіти і науки України

ЗАСВІДЧУЮ:

Учений секретар
ДВНЗ «Криворізький національний
університет»
Тришкова Т.Т.

20 15 р

Л.М. Варава